

**“Els Pressupostos Participats dels Barris –
Girona”**

Abril 2019

Descripció del projecte

Els pressupostos participats dels barris són un instrument de participació de la ciutat, a través dels quals, les entitats i la ciutadania poden proposar i decidir quin és el destí d'una part del pressupost municipal. Alhora, és un mecanisme que permet saber quines són les prioritats dels veïns i veïnes, i fomenta la coresponsabilitat.

A Girona el procés està regulat per un reglament, aprovat pel Ple Municipal el 8 de juliol de 2013, que conté les bases generals, els òrgans, funcions i el procediment, consensuat per una Comissió Mixta de Ciutat a la primera edició. És un procés que es desenvolupa bàsicament en tres fases: la presentació de propostes per part de la ciutadania i entitats, el debat i la prioritització de propostes en el marc de les assemblees, i finalment la votació. Per tant, contempla la creació d'espais i òrgans de participació com són les assemblees, el disseny i la implementació de polítiques públiques de participació ciutadana.

L'objectiu general és sotmetre a participació ciutadana una part del Pressupost Municipal de l'Ajuntament de Girona amb la finalitat de:

- Permetre a les entitats veïnals i a les associacions de barri proposar projectes per a la millora del barri.
- Implicar els veïns i veïnes dels barris en la presa de decisions i en la millora del seu barri.
- Fer més transparents els pressupostos i la implementació de les polítiques públiques, especialment en l'àmbit de la millora urbana.

Els pressupostos participats es realitzen a tota la ciutat de Girona, però l'abast de cada procés participatiu és el barri. Per a l'aplicació d'aquest programa la ciutat s'ha dividit en 30 barris, que coincideixen en la definició territorial de les regidories de barri. Actualment, a cadascun dels barris hi ha representació veïnal organitzada i formalment registrada en el Registre Municipal d'Entitats.

Metodologia

a) Fases del procés

- La presentació de propostes:

Els pressupostos participats dels barris comencen un cop s'ha aprovat el Pressupost Municipal. En una primera fase es convoca la Comissió Mixta de Ciutat que s'encarrega de fixar les partides pressupostàries per a cada barri d'acord amb criteris objectius (nombre d'habitants, superfície del barri, densitat de població, aspectes socials, i equipaments existents al barri). També és la confirmació de la posada en marxa del procés: establiment del calendari de cada fase i accions a portar a terme.

Un cop fet el repartiment, es convoquen les Assemblees de Barris, on pot participar-hi tota la ciutadania, a títol personal o a títol associatiu. En aquestes, la participació és de dos nivells: per una banda les entitats i associacions de veïns tenen capacitat de proposar projectes i tenen dret a vot. Per altra banda, els veïns i veïnes a títol individual

FICA CULLERADA AL TEU BARRI

només tenen la capacitat de proposar: des del 2014 s'ha facilitat un formulari web per a que els ciutadans a títol individual puguin presentar propostes a les assemblees abans que aquestes es convoquin.

- La prioritització de propostes:

En aquestes assemblees es presenten les propostes i els projectes, es debaten i es proposen els 5 prioritàries per al barri. Un cop les assemblees acorden les inversions prioritàries que s'han de realitzar al barri s'envien les propostes a l'Equip de Valoració Tècnica i Econòmica per a avaluar-ne la viabilitat tècnica, jurídica i econòmica dels projectes. Els informes generats per aquest equip es traslladaran posteriorment a les Assemblees de Barris que es tornaran a convocar per fer el retorn per part del personal tècnic municipal i comprovar-ne l'adequació al pressupost. Finalment es presentaran a la Comissió Mixta de Ciutat per ratificar els projectes que se sotmetran a consulta.

En aquesta fase té un especial protagonisme el treball intern per tal de validar jurídica i tècnicament les propostes que s'han rebut per part de la ciutadania. Hi estaran implicades totes les àrees tot i que acostumen a tenir un paper destacat les àrees d'Urbanisme, Mobilitat i Via Pública, Medi Ambient i Sostenibilitat, Esports i Participació Ciutadana.

S'ha creat un espai transversal per analitzar les propostes rebudes i decidir quina àrea farà la valoració i el pressupost, segons el tipus de proposta, tot i que en moltes ocasions necessiten de la col·laboració de les altres àrees per poder-ho fer de forma adequada. El diàleg permet treballar de forma compartida les propostes ciutadanes, la qual cosa augmenta les probabilitats que s'adaptin millor al context municipal.

Aquesta manera de treballar, que s'ha anat instaurant paulatinament des de la segona edició no només millora la saviesa de les propostes fetes en un inici per la ciutadania, i optimitza el funcionament d'aquesta fase del procés, sinó que, a més, ha aportat un procés d'aprenentatge cap a noves maneres de treballar basades en la cooperació i l'enriquiment entre àrees.

No estem parlant d'una tasca fàcil que es limiti a obligar a la gent a seure en una mateixa taula, es tracta de canviar la mentalitat del personal (polític i tècnic) i promoure que les àrees cooperin en lloc de competir.

- La votació:

En la consulta els veïns i veïnes més grans de 18 anys empadronats a la ciutat poden decidir entre els projectes que han proposat realitzar en el seu barri. Si el projecte més votat no exhaureix la partida assignada es podrà portar a terme el segon projecte més votat si és viable econòmicament i així successivament fins a esgotar la partida. En cas que no sigui possible perquè els projectes successius al més votat no són viables econòmicament amb els diners que resten d'aquest primer el romanent del barri s'acumularà a la partida que se li assigni l'any vinent.

Un cop finalitzada la consulta, d'acord amb els resultats de cada proposta i segons el pressupost, es duran a terme els projectes més votats fins a esgotar la partida a disposició de cada barri.

b) Mecanismes, mètodes i eines participatives

Els mecanismes, mètodes i eines que s'utilitzen en aquest procés són els següents:

Comissió Mixta de Ciutat: Aquesta comissió la formen els regidors d'Hisenda, Participació Ciutadana, i Urbanisme, i un representant de cada grup polític, de la Federació d'Associacions de Veïns, i de cada associació de veïns/nes de la ciutat. És l'òrgan que dona impuls al procés.

Assemblees de barri: Hi participen ciutadans i ciutadanes a títol individual, entitats del barri, regidor/a de barri, regidor/a de Participació, personal municipal del Servei de Participació. També hi assisteix personal tècnic municipal de diferents àrees i serveis, tot depenent de quin àmbit són els projectes proposats. Les Assemblees de Barri tenen com a funció realitzar propostes per al seu barri i prioritzar-ne fins a cinc d'acord amb la quantitat assignada segons amb el repartiment que haurà fet la Comissió Mixta de Ciutat.

Equip de valoració tècnica i econòmica: El forma personal tècnic municipal de les diferents àrees de l'Ajuntament encarregat de fer les valoracions de les propostes i projectes veïnals de cada barri. Aquest equip avaluarà la viabilitat tècnica, jurídica i econòmica dels projectes i emetrà un informe per a cadascun d'aquests.

Comissió d'Execució i Seguiment dels Projectes: La formen els mateixos components que a la Comissió Mixta de Ciutat i té la funció de seguiment i control de l'execució de tots els projectes que s'hagi decidit que s'executaran amb la partida d'inversions en els barris.

Grup de Treball de revisió del reglament: Es va formar en l'edició del 2016 i té per objectiu l'avaluació del procés de pressupostos participats. El formen un grup representatiu voluntari d'entitats veïnals que també formen part de la Comissió Mixta, aproximadament el 50% de les associacions de veïns/nes de la ciutat que pretén aglutinar les diferents sensibilitats dels barris per fer propostes de millora de les mancances detectades després de les 6 edicions de pressupostos participats.

Votació electrònica: Els ciutadans i les ciutadanes a títol individual acabaven decidint quins dels projectes proposats s'executaran a través d'una votació. Des del 2015 es pot participar en les consultes a través d'un sistema de votació electrònica (en les dues primeres edicions es va fer de manera presencial). L'Ajuntament envia una clau personal als veïns i veïnes que permet votar a través de la pàgina web de l'ajuntament.

c) Accions o actuacions concretes calendaritzades

Entre les actuacions previstes en el procés, algunes de les quals ja s'han portat a terme en l'edició d'aquest 2019, podem destacar:

Reunió de la Comissió Mixta de Ciutat d'inici del procés

Dimecres 26 de febrer

FICA CULLERADA AL TEU BARRI

↓
Butlletí informatiu de presentació del procés a la ciutadania

Enviat a partir del 7 de març

↓
Període de propostes ciutadanes a través d'un formulari web

Del 9 al 28 de març

↓
Celebració de les primeres Assemblees de Barri

De l'1 al 14 d'abril

↓
Període de l'Equip de Valoració Tècnica i Econòmica per a la valoració de propostes

A partir del 15 d'abril i fins a l'inici de les següents Assemblees de Barri

Amb motiu de les eleccions municipals el calendari de les actuacions següents, encara pendent, pot canviar.

↓
Celebració de les Assemblees de Barri per al retorn dels informes de les propostes

Del 9 al 20 de setembre

↓
Consulta electrònica amb credencials de vot

Del 18 al 30 de novembre

Recursos

El procés participatiu el dissenya i executa el personal municipal del servei de participació ciutadana de l'Ajuntament. Concretament, hi ha la dedicació de la responsable del servei i tècnica de participació ciutadana, la dedicació d'una administrativa i part de dedicació d'una auxiliar administrativa, ambdues adscrites al servei.

Pel que fa als recursos materials, el pressupost municipal té una assignació pressupostària concreta destinada a l'execució d'aquest projecte.

Innovació del projecte

Com a aspectes innovadors, en primer lloc, aquests pressupostos participats es basen en la participació al barri. Les propostes de les partides pressupostàries i les consultes es fan a nivell de barri, el que permet que les propostes estiguin més properes als veïns, i que els projectes aprovats estiguin distribuïts per tota la ciutat.

FICA CULLERADA AL TEU BARRI

Un altre aspecte innovador és la implantació del vot electrònic. Des del 2015 es pot participar en les consultes a través d'un sistema de votació electrònica. L'Ajuntament envia una clau personal als veïns i veïnes que permet votar a través de la pàgina web de l'ajuntament.

Un altre aspecte a remarcar és que les associacions veïnals i les entitats de barri poden presentar propostes i tenen capacitat de decisió sobre els projectes que es porten a consulta. Així mateix, aquestes entitats estan presents en les diverses comissions impulsores i de seguiment del procés. És molt important la seva implicació activa en el procés, a més implicació de les associacions més participació en el barri.

També es valora positivament el fet que el seguiment d'execució dels projectes aprovats sigui fàcil. Es publica l'estat de cada projecte de la pàgina web del procés que inclou un mapa interactiu.

Pla de comunicació

Per al procés d'enguany es preveu portar a terme el pla de comunicació que ja es va portar a terme l'any passat:

- Presentació de la fase inicial del procés: Difusió de l'inici del procés a través de notes de premsa, publicació d'anuncis als diaris i a l'agenda web municipal. També retolació de busos municipals, més de 1.500 cartells i OPIS distribuïts per tota la ciutat i enviament del butlletí informatiu a totes les llars gironines. També a les xarxes socials s'ha promogut que la ciutadania participi fent propostes ciutadanes i assisteixin a les assemblees.

- Presentació de la fase de votació: Difusió a través de notes de premsa, publicació d'anuncis als diaris i a l'agenda web municipal; retolació de busos municipals, distribució de més de 1.500 cartells i OPIS distribuïts per barris amb la informació de les propostes que la ciutadania ha de votar, i banderoles instal·lades als fanals. També es farà difusió a través de les xarxes socials amb vídeos promocionals i missatges per motivar la participació de la ciutadania en la votació i s'enviarà a totes les persones amb dret a vot una carta personalitzada amb la credencial de vot per votar electrònicament i la informació de les propostes del seu barri.

Aquesta campanya és fruit de l'experiència d'aquests anys. Després del procés del 2013, es va crear un grup de treball format per representants de la Comissió Mixta de Ciutat i tècnics municipals de Comunicació i de Participació Ciutadana que va redactar un Pla de Comunicació que preveia diverses accions per millorar la difusió de la pràctica. Entre aquestes accions trobem: una nova imatge i un eslògan ("Fica cullerada al teu barri"), més presència a les xarxes socials i als mitjans de comunicació, un espot publicitari, cartells a la ciutat, banderoles als fanals, punts de llibre per Sant Jordi i fulletons a totes les cases.

El 2015 s'edita una publicació informativa del procés que es reparteix a totes les llars per fer el retorn dels processos, presentar el procés de la següent edició, i mantenir informada la ciutadania sobre els projectes presentats a consulta.

FICA CULLERADA AL TEU BARRI

El 2016 es van continuar portant a terme totes les accions de difusió que conté el Pla de Comunicació: punts de llibres retallats en forma de cullera seguint la imatge corporativa de la campanya de comunicació: “Fica cullerada al teu barri”; edició de dos butlletins informatius, un dels quals incorporava la credencial de vot enviada unipersonalment a cada persona amb dret a vot. També es van penjar banderoles, es van distribuir cartells i OPIS (parades de bus, etc) per tots els comerços dels barris, vinils a busos urbans L2 i L11, publicació d’informació a les columnes informatives dels diaris locals. Publicació d’anuncis durant el període de votació. Enviaments de la informació a través dels butlletins electrònics municipals, informació al web, permanentment actualitzat, xarxes socials...

Durant el 2017 la campanya de comunicació va ser continuista. Respecte al 2016 només es van eliminar les banderoles als fanals, a petició de la Comissió Mixta de Ciutat, perquè les entitats veïnals van considerar que era una despesa massa elevada per l’impacte que podia tenir.

Respecte al 2017, en el 2018 es va tornar a utilitzar el recurs de les banderoles per donar a conèixer a la ciutadania la consulta oberta per triar els projectes a executar en els seu barris. També vam canviar el format de la credencial per votar que enviem a les persones amb dret a vot, a petició dels membres de les entitats que formen part de la Comissió Mixta de Ciutat, el qual valorem molt positivament. Es tractava d’un format més institucional, amb sobre de l’Ajuntament, que ha permès que la ciutadania mostrés més interès en aquesta tramesa respecte altres anys. El problema continua pel que fa a que tothom ho rebí a casa, bé perquè les persones no han actualitzat el padró municipal i les dades que tenim no són correctes, bé perquè l’empresa de distribucions ens ha retornat cartes.

També des del 2018 intentem ser més actius a les xarxes socials i es va fer una campanya amb un vídeo que va editar l’Ajuntament sobre les millores que han suposat els pressupostos participats per als barris. Aquest vídeo va tenir 589 visites a través del Twitter, 5261 a través de Facebook i 919 reproduccions a través d’Instagram. També a l’aplicació de Girona App se’n va fer difusió de la votació electrònica i uns 349 usuaris que se’n van interessar.

Seguiment i avaluació

Com es planteja el seguiment del projecte?

Tot i que l’experiència de pressupostos participats que es porten a terme en el municipi de Girona des del 2013 ha estat molt positiva, tot el procés està emmarcat en un desenvolupament dinàmic i canviant, per tant, l’evolució és inevitable i l’avaluació continuada.

El seguiment del procés es fa de forma continuada i es porta a terme en el marc de la Comissió Mixta de Ciutat a l’inici del procés, i de la Comissió d’Execució i Seguiment després del procés participatiu, ambdues formades per les entitats veïnals i l’Ajuntament.

Paral·lelament, quan així es requereix es creen comissions específiques per tractar i millorar temes concrets. Aquestes comissions també acostumen a ser mixtes, d'entitats i tècnics municipals. Al llarg de les diferents edicions s'han creat la Comissió pel Pla de Comunicació i el Grup de Treball per a la revisió del reglament que regula el procés.

Indicadors d'avaluació

Pel que fa als indicadors d'avaluació, tenim en compte els següents, per tal de comparar la seva evolució respecte a la resta d'anys:

- El nombre de vots de la consulta
- El nombre de propostes rebudes de la ciutadania a través del web
- El nombre de propostes presentades a les assemblees de barri per valorar-les tècnicament
- El nombre de projectes viables tècnicament que es poden sotmetre a consulta
- El nombre de projectes que s'executaran amb motiu del resultat de la consulta

Mesures correctores

Durant les sis convocatòries la participació ha estat baixa, tot i les accions per millorar la comunicació i difusió dels pressupostos participats, i l'intent de facilitar la participació: el vot electrònic, el vot electrònic assistit o l'ampliació del període de votació: (2,2% el 2013; 3,4% el 2014, 4,5% el 2015, 6,49% el 2016, 4,39% el 2017 i 6,08% el 2018). Per aquest motiu, aquestes mesures que s'han anat incorporant han anat destinades a augmentar els nivells de participació.

S'ha posat molt d'èmfasi en la millora de la comunicació i difusió del procés a través del Pla de Comunicació que preveu l'ús d'una diversitat de mitjans (xarxes socials, mitjans de comunicació, anuncis en mobiliari urbà...), i campanyes de difusió a les llars.

També s'ha volgut facilitar en les diferents edicions la participació a través de mecanismes com el vot electrònic, el vot electrònic assistit, l'augment de punts de votació, i l'extensió de dies per anar a votar. Igualment, s'ha volgut incidir en la implicació dels veïns veïnes donant l'oportunitat de presentar propostes a les assemblees de barri als ciutadans a títol individual. No obstant, és un element de feblesa perquè aquests poden presentar propostes, no tenen dret a vot en les Assemblees de Barri per prioritzar-les.

Tots aquests aspectes i els que les entitats han volgut proposar es van posar sobre la taula un cop acabat el procés participatiu del 2016, en el marc del Grup de Treball per a la revisió del reglament dels pressupostos participats.

En aquest grup de treball es troben representades 15 associacions de veïns que pertanyen a la Comissió Mixta de Ciutat i que pretén aglutinar les diferents sensibilitats dels barris per fer propostes de millora de les mancances detectades després de les 6 edicions de pressupostos participats. Per exemple, a la reunió del novembre del 2017 es va acordar millorar alguns aspectes del procés com crear una partida de subvencions per als projectes socials que les entitats proposessin portar a terme en el marc dels

pressupostos participats i altres que ja es van poder implantar en el procés participatiu del 2018.

Resultats esperats

L'impacte dels pressupostos participats es pot observar en els resultats finals, és a dir, el canvis i els beneficis per als barris que impliquen els projectes executats, però també en la implicació i participació ciutadana, que incideix en la qualitat democràtica i la transparència municipal.

Els projectes que ja han finalitzat o estat en procés d'execució són l'impacte més rellevant que tenen els processos; en aquest sentit, s'han aconseguit implementar més de 249 propostes des del 2013, de les 361 que s'acabaran executant, el que representa una inversió de 6.800.000€, repartida entre els 30 barris. (L'any 2013 i 2014: 1.000.000 d'euros cada any, i a partir del 2015 s'ha incrementat la partida fins a 1.200.000 euros cada any). I enguany s'invertiran 1.200.000 € més.

La participació en la votació per decidir quins projectes s'executen en el 2013 va ser de 1.444 persones, el que va representar un 2,22% del cens de votants. El 2014, s'amplia el cens i els dies de consulta i la participació és del 3,4% (2.463 persones). El 2015 s'augmenten els punts de votació repartits pel barri fins a 21 i es posa en funcionament el vot electrònic; la participació és del 4,52% (3.543 persones).

El 2016 s'arriba a 4.989 vots el que ha representat un 6,49% de participació. En aquesta darrera edició es va fer íntegrament votació electrònica, la votació presencial va ser substituïda per votació electrònica assistida, això vol dir que durant els 12 dies que va durar la votació es podia anar a votar a les Oficina d'Informació i Atenció Ciutadana, i també es va fer una votació guiada un dissabte al matí als 8 centres cívics de la ciutat.

En l'edició del 2017 el nombre de vots va disminuir, vam arribar als 3.391 vots, la qual cosa va suposar el 4,39% del cens amb dret a vot. La votació va estar oberta 13 dies (de l'1 al 13 de juny) i va ser exclusivament electrònica.

Finalment, en el 2018 ha augmentar la participació respecte l'any anterior. Hi va haver 4.929 vots, que representaven el 6,08% del cens.

La implicació ciutadana s'ha incrementat any rere any, perquè la quantitat de propostes que s'han presentat a les assemblees de barri han anat en augment. Tot i això pensem que encara queda camí per recórrer per tal d'augmentar la participació en la consulta.

L'any 2014 va ser el primer que vam obrir un formulari web adreçat a la ciutadania per enviar propostes que es debatrien a les assemblees. Vam rebre 111. Aquest 2019 les propostes han arribat a les 305, un augment significatiu de la participació en aquesta fase.

L'objectiu d'enguany és que la participació augmenti també en la votació. No obstant aquesta edició tindrà el doble objectiu d'aconseguir renovar el model de pressupostos participats de forma consensuada amb tots els agents participants. És un any també de canvi amb un nou govern municipal i en el 2020 es preveu aplicar un nou model millorat.

Retorn

Com s'informarà els participants del resultat del procés?

Per tal de donar a conèixer a la ciutadania els resultats del procés s'utilitzaran els següents instruments de comunicació:

- Roda de premsa dels resultats obtinguts després del recompte de la votació.
- Publicació dels resultats al web municipal
- Fer arribar a la ciutadania una nota informativa comunicant el resultat de la votació i els diferents projectes que s'executaran en els seus barris a la ciutadania

Pressupost

És objecte de la sol·licitud de subvenció el finançament d'una part del procés participatiu dels Pressupostos participats dels barris de Girona.

FASE DE PRESENTACIÓ DE PROPOSTES	
Edició i impressió del butlletí informatiu inicial adreçat a la ciutadania	1.850,00 €
Distribució del butlletí informatiu a totes les llars gironines	2.321,00 €
Impressió i distribució d'altre material informatiu	1.158,00 €
SUBTOTAL	5.329,00 €
FASE DE PRIORITZACIÓ DE PROPOSTES	
Contractació de la plataforma de vot electrònic	20.000,00 €
Edició, impressió i distribució de les credencials de vot adreçades a la ciutadania	10.000,00 €
Servei d'impressió i instal·lació de banderoles	3.000,00 €
Impressió i distribució d'altre material informatiu	1.200 €
SUBTOTAL	34.200,00 €

TOTAL: 39.529,00 €

ACREDITACIÓ DELS PROCESSOS ANTERIORS DUTS A TERME EN ELS DARRERS ANYS

FICA CULLERADA AL TEU BARRI

Tota la informació sobre el procés participatiu es pot consultar a una web activa des del 2013 que s'actualitza constantment, a banda del calendari i la informació del procés hi ha un apartat on es geolocalitzen tots els projectes i se'n detalla l'estat d'execució: www.girona.cat/consultabarris

També es troba tota la documentació com actes, informes de valoració dels projectes, divisió territorial, ...

Es poden trobar tots els butlletins editats per donar a conèixer a la ciutadania el procés, un mapa interactiu sobre les estat d'execució dels projectes més votats, any a any, i la informació detallada que cada projecte, amb la seva fitxa tècnica.